

Gäller för: Barn- och ungdomspsykiatri

Innehållsansvar: Galle Tovetjärn Selland, (galse1), Teamledare

Granskad av: Sven Ernstsson, (sveer2), Enhetschef

Godkänd av: Emma Utter Eckerdal, (emmut1), Verksamhetschef

Giltig från: 2024-10-11

Giltig till: 2026-10-11

Lokal rutin för arbetet mot hot och våld Barn- och ungdomspsykiatri Väst plan 5 och 6 NU-sjukvården Inklusive handbok personsäkerhet

Innehåll

Syfte.....	3
Bakgrund.....	3
Ansvarsfördelning för arbetet kring hot och våld	3
Före - förebyggande åtgärder	4
Riskinventering	4
Förebyggande åtgärder.....	4
Utbildning	5
Upprätta larmlista.....	5
Viktiga telefonnummer.....	5
Under – om det oönskade skulle inträffa.....	6
Bemötande	6
Efter – hjälp/stöd efter inträffad händelse	7
Omhändertagande av den eller de som drabbats.....	7
Avlastningssamtal.....	8
Om den hotfulla situationen kvarstår	8
Anmälan.....	8
Riskinventering.....	9
Relaterad information/länkar	10
Bilagor	11

Syfte

Syftet med guiden är att öka tryggheten och förebygga ohälsa hos medarbetare som riskerar att utsättas för hot och våld, genom förebyggande åtgärder, tydliga säkerhetsrutiner och ett gott omhändertagande om hot och våld har inträffat.

Bakgrund

Hot och våld mot medarbetare kan förekomma både vid ett fysiskt möte, och genom telefon och e-post. Medarbetare reagerar olika i en hot- och våldssituation. Vissa reagerar direkt med stressreaktioner eller chocktillstånd, andra efter flera timmar eller dagar. Vissa förblir relativt oberörda. Enbart vetskapen om att man kan riskera att utsättas för hot eller våld innebär för många medarbetare en stark psykisk press i arbetet

Ansvarsfördelning för arbetet kring hot och våld

Som chef ansvarar man för att den egna enheten/verksamheten har en handlingsplan för hot och våld.

Handlingsplanen är till för att öka tryggheten för medarbetarna och ska också ge ett stöd i rutiner om hot och våld inträffar.

Tänk igenom vilka risker ni kan tänkas bli utsatta för och/eller har varit med om.

Det är viktigt att arbeta för en hög säkerhetsmedvetenhet och att våga prata med sina arbetskamrater om dessa frågor.

Här följer några exempel på riskfaktorer

- Personer påverkade av alkohol/droger.
- Patienter som inkommer med assistans.
- Missnöjda närstående.
- Kulturkrockar/språkförbistring.
- Patienter med psykiska sjukdomstillstånd.
- Personalens bemötande.
- Patienter, närstående och besökare med misstänkta vapen och tillhyggen.
- Hantering av kassa/pengar.

Före - förebyggande åtgärder

Riskinventering

Vad kan hända oss?

- Inventering av olika risker med avgränsning hot och våld samt åtgärdsförslag för att reducera riskerna. Se bilaga 1.

Förebyggande åtgärder

Placering i rummet

När du bedömer att det är förhöjd risk för upptrappning hos en patient eller anhöriga, välj ett större rum, där det finns möjlighet för både personal, patient och anhörig att nå och ta sig ut genom dörren utan att behöva passera nära förbi övriga i rummet.

Var flera personal i rummet

När du bedömer att det är förhöjd risk för upptrappning, hot eller våld. Ta med dig en kollega i samtalet så att du inte sitter ensam med patienten eller den anhöriga.

Förvarna kollegor

Prata med dina kollegor inför ett besök där du misstänker att upptrappning kan ske. Be att kollegorna finns i närheten, har öppen dörr och är redo att rycka in och hjälpa dig om det behövs.

Larm

I flera av våra rum finns ett larm vid dörren. Tryck på grön knapp och sen direkt röd knapp för att larma kollegor. Detta kräver övning och att övrig personal vet hur de ska tolka ett sådant larm om det hörs i korridoren. Notera att det endast är ett internt larm och ej kopplat till väktare.

Undvik att namnge och ange plats

Om det dyker upp en agiterad, hotfull person på mottagningen som söker en specifik person, undvik att visa var personen finns. Be personen slå sig ner och ge denna tid att lugna sig. Ta hjälp av kollegor och eventuellt väktare vid behov. Om det ringer en person som uttrycker sig hotfullt och ber om namn och kontaktuppgifter på specifika personer, lämna inte ut sådana uppgifter utan be om

att få reda på ärendet så att vi kan låta en mellanhand bemöta patientens klagomål tills känsloläget lugnats.

Låsta dörrar

Ytterdörrarna låses kl 16.00 på plan 5 och kl 15.15 på plan 6 för att inte obehöriga ska komma in i lokalerna när det är få medarbetare kvar på plats.

Utbildning

Om en hot och våldshändelse inträffar är det viktigt att vara väl förberedd. Att arbeta förebyggande för att minska risken för att hot och våld uppkommer är en stor del i arbetet med personsäkerhet. Utbildning är en del i detta arbete.

Obligatoriska utbildningar för alla medarbetare inom NU-sjukvården ska genomföras snarast efter anställningens början och även som repetition vart femte år.

[Utbildning: Personsäkerhet bemötande \(vgregion.se\)](http://vgregion.se)

Upprätta larmlista

Samla viktiga telefonnummer som kan vara till hjälp vid en akut situation.

Viktiga telefonnummer

SOS Alarm		(00) 112
Medicinska larm	Ex. hjärtstillestånd, epilepsianfall, stroke, personskada	0520-109 93
Trygghetscentral/ väktare		010-435 66 74
Växeln NU- sjukvården		010-435 00 00
NU Tjänsteman i beredskap (NU-TiB)		010-435 00 00

Exempel hjärtstillestånd, epilepsianfall, stroke, personskada.

Ring växeln på 0520-109 93

Lämna uppgifter om vilket sjukhus, avdelning och typ av larm.

Växeln kontaktar berörda av larmet.

Under – om det oönskade skulle inträffa

Tänk på att inte utsätta dig själv för onödiga risker vid en uppkommen situation. Om möjligt sätt dig själv och kollegor i säkerhet och larma därefter.

Vid en uppkommen våldssituation agera efter det du lärt dig på utbildningen. Backa ommöjligt ur situationen.

Larma (Vilka larmvägar du väljer och i vilken ordning styrs av situationen)

- Påkalla dina kollegors uppmärksamhet.
- Använd överfallslarm om det finns.
- Om polis, räddningstjänst eller ambulans behöver tillkallas omgående ring (00) - 112.
- Vid telefonhot ta fram [Checklista vid telefonhot och bombhot](#) och följ instruktionerna.
- Kontakta ansvarig Chef.

Bemötande

Lågaffektivt bemötande

När en patient eller anhörig visar ett agiterat, upptrappat beteende. Undvik att gå i polemik. Arbeta med validering och avledning tills patienten lugnat sig tillräckligt för att kunna hantera ämnet utan risk för våldsam upptrappning.

Exempel på åtgärder som chefen ansvarar för i det akuta läget

Larma internt enligt rutiner för säkerhet och beredskap.

Larma vid behov 112.

Ta hand om drabbade medarbetare och se till att eventuella skador får en snabb bedömning och behandling av medicinsk personal.

Kontakta vid behov anhöriga enligt anhöriglista.

Ta hand om arbetsgruppen.

Efter – hjälp/stöd efter inträffad händelse

- Ta hand om de som drabbats och ge stöd och ställ upp för samtal.
- Samla arbetsgruppen innan arbetspasset är avslutat för genomgång av händelsen.
- Utse kontaktansvariga för de drabbade.
- Upprätta vid behov en polisanmälan.
- Kontakta Arbetsmiljöverket vid allvarliga tillbud och skador.
- Skriv ett tillbud eller arbetsskada i MedControl PRO.
- Kontakta vid behov Hälsan och Arbetslivet för genomgång av händelsen samt för eventuella stödåtgärder på individ- och gruppnivå.

Informera även de drabbade medarbetarna om att anmäla händelsen till AFA alternativt att chef gör detta.

Även om ett framfört hot inte följs av handling, ska det fungera som en varning för framtida händelser.

Följ upp händelseförloppet när arbetsplatsen fått distans till en inträffad hot- och våldshändelse.

Exempel på frågeställningar

- Vad fungerade bra?
- Vad fungerade mindre bra?

Dokumentera förbättringspunkter i handlingsplanen.

När arbetsplatsen har fått distans till en inträffad hot- och våldshändelse ska en systematisk uppföljning av händelseförloppet ske:

- Vad fungerade bra?
- Vad fungerade mindre bra?

Syftet med uppföljningen är att vid behov genomföra förbättrande åtgärder i arbetsplatsens beredskap och rutiner vid hot och våld. Detta innebär att det fungerar ännu bättre vid en kommande hot- och våldshändelse.

Omhändertagande av den eller de som drabbats

Arbetstagare ska genast få hjälp med såväl medicinsk som psykologisk omhändertagande [Guide för första hjälpen och](#)

[krisstöd](#). Lämna om möjligt aldrig den som utsatts för våld eller hot om våld ensam de första timmarna efter händelsen. Arbetsledare och läkare vid behov ska i samråd bedöma om den/de som utsatts för hot/våld kan fortsätta sin tjänstgöring eller om ersättare ska utses.

Avlastningssamtal

Medarbetare som varit inblandade i händelsen bör samlas innan arbetspassets slut för att prata igenom det inträffade. Om ytterligare behov av stöd finns så erbjuder [Hälsan och Arbetslivet](#) professionella avlastningssamtal. Denna kontakt tas tillsammans med chef.

Om den hotfulla situationen kvarstår

Finns behov av extrabevakning så går det att beställa väktare och ordningsvakt. Detta görs i samråd med Verksamhetschef samt Områdesövergripande säkerhetssamordnare/Säkerhetsavdelningen på nedanstående kontaktuppgifter:

Uddevalla sjukhus internt: 56674, externt: 010-435 66 74

Under jourtid eller vid tillfällen då ansvarig chef inte går att nå kan Tjänsteman i Beredskap (NU-TiB) kontaktas för beslut på telefonnummer 010 – 435 00 00.

Anmälan

Hot, hot om våld samt våldshändelser skall alltid polisanmälas!

Polisanmälan

Polisanmälan kan göras personligen. [Adresser och öppettider för polisstationer](#). Närmstalinjechef följer med till polisstationen.

Alternativt görs polisanmälan via telefon tillsammans med chef på telefonnummer 114 14. Inför polisanmälan kan man förbereda sig genom att läsa [”Handledning inför polisanmälan”](#)

Arbetsskadeanmälan

Rapportera omgående till din chef. Anmälan görs via en blankett i [MedControl PRO](#). Blanketten ska skrivas ut, skrivas på och därefter skickas till HR avdelningen som vidarebefordrar till Försäkringskassan.

Anmälan till Arbetsmiljöverket

Vid allvarliga tillbud eller skador som inneburit fara för liv och hälsa ska anmälan till arbetsmiljöverket, en så kallad ”paragraf 2 anmälan”, göras inom 24 timmar. Anmälan görs utav chef. Det görs via arbetsmiljöverkets hemsida [Paragraf 2 anmälan](#)

Avvikelse rapport

Gör en avvikelse rapport i [MedControl PRO](#). Anmälan görs av utsatt medarbetare eller chef.

Områdesövergripande säkerhetssamordnare och Säkerhetsavdelningen vill även ha en kopia på polisanmälan.

Riskinventering

Se ”Allt-i-ett”-dokument

Exempel på risker:

- Personer påverkade av alkohol/droger
- Patienter som inkommer med polisassistans
- Missnöjda närstående
- Kulturkrockar/språkförobistring
- Patienter med psykiska sjukdomstillstånd
- Personalens bemötande
- Patienter, närstående och besökare med misstänkta vapen och tillhyggen
- Hantering av kassa/pengar.

Åtgärdsförslag

Klädsel

- Smycken som patienten kan dra i till exempel hängande örhängen eller halsband skall inte användas.
- Långt hår ska vara uppsatt.
- Saxar och andra vassa instrument förvaras på ett säkert sätt, inte synliga för patienten. Lokaler
- Knivar ska förvaras oåtkomliga för patient.
- Kanyler eller annat stickmaterial skall förvaras i för dessa avsett utrymme.
- Avdelningen bör vara låst dygnet runt. Om detta inte är möjligt ska avdelning vara låst på kvällar och helger.

Ensamarbete

- Om du måste gå ensam utanför avdelningen nattetid så meddela alltid kollegor omvart du ska och när du beräknas vara tillbaka.
- Meddela övrig personal vart du går.

Relaterad information/länkar

[Hot och våld mot medarbetare](#)

[Checklista hot och våld mot medarbetare](#)

[Checklista vid telefonhot och bombhot](#)

[Spårning av hotsamtal via tjänstetelefon](#)

[Checklista hot och våld \(Arbetsmiljöverket\)](#)

Bilagor

Bilaga 1

Inventering		Prioritera max tre områden t.ex. en styrka (S) och två förbättringsområden (F)							
Enhet:	BUP Väst Uddevalla								
Ansvarig chef:	Sven Erntsson								
Skyddsombud:	Galle Selland								
Behandlats på APT (datum - text.):	2024-04-30								
Behandlats i Samverkansgrupp (datum):	2024-12-02								
<i>Obs! Gäller ej HSE-frågorna (patientsäkerhet)</i>									
Datum	Fråga i undersökningen skrivs med text	Styrka (S) / Förbättringsområde (F)	%-sats nuvarande undersökning	%-sats nästa undersökning	HUR ska detta ske?	VEM är ansvarig?	UPPFÖLJNING Datum	UPPFÖLJNING Resultat	Status
2024-04-30	Suicidrisk med öppna fönster	F			Anmälan sker till respektive teamledare om fönster går att öppna helt	Teamledare	2024-12-02		Klart
2024-04-30	Ej låsningsbar knivlåda, köket plan 6	F			Behöver beställas via Västfastigheter. Vassa föremål ska förvaras på ett säkert sätt	EC	2024-12-02		Pågår
2024-04-30	Nyckel eller verktyg till att låsa upp toaletter vid akut behov	F			Behöver beställas via Västfastigheter	EC	2024-12-02		Pågår
2024-04-30	Toalettpappersrullar i plastförpackningar på toaletter, stryprisk	F			Diskussion kring sanitet, tillgänglighet och risk	LLG	2024-12-02		Ej aktuellt
2024-04-30	Soppåsar i olika rum, stryprisk	F			Diskussion kring sanitet, tillgänglighet och risk	LLG	2024-12-02		Ej aktuellt
2024-04-30	Nyanställda behöver veta säkerhetsrutiner	F			Informera samtlig personal om säkerhetsrutiner efter handlingsplanens fastställande	Säkerhetssamordnare			Klart
2024-04-30	Larmsystem är endast internt	F			Vid genomgång av larmrutiner med personal ska alla informeras om larmsystemets funktioner. Nummer till väktare finns utskrivet och utdelad.	Säkerhetssamordnare			Klart
2024-04-30	Hotfull situation från nära anhörig på plats	F			Se säkerhetsplan "Under"	Säkerhetssamordnare			Klart

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Barn- och ungdomspsykiatri

Innehållsansvar: Galle Tovetjärn Selland, (galse1), Teamledare

Granskad av: Sven Ernstsson, (sveer2), Enhetschef

Godkänd av: Emma Utter Eckerdal, (emmut1), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10094-2020762173-87

Version: 1.0

Giltig från: 2024-10-11

Giltig till: 2026-10-11